

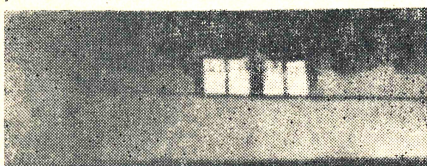
П. Ламбринова в ролята на Едит от новия български художествен филм „Калин Орелът“

ГОДИНА V • СОФИЯ, 25 ЯНУАРИ 1950 • БРОЙ 2 • ЦЕНА 30 ЛЕВА

ИЗ НАШАТА КИНОХРОНИКА

(ВИПУСК № 272)

Горе: Черноморският град Варна вече носи името на великия учител и вожд на цялото прогресивно човечество — Сталин. На снимката: тържественото заседание, на което бе обявено новото име на града.

В средата: В съревнованието по случай 70-годишнината на другаря Сталин взе участие целият наш трудов народ. На снимката: раздаване на наградите на ударниците от завода «1 май» в гр. Сталин, отличили се в Сталинското съревнование.

Долу: Чехословашката народна република поднесе новогодишни подаръци на българските деца от името на чехословашките им другарчета. На снимката: чехословашкият посланик в България д-р. Ладислав Шимович предава подаръците на представител на българското правителство.

ВЪЗХОД НА БЪЛГАРСКАТА КИНЕМАТОГРАФИЯ

Киното като масово, непосредствено въздействащо и достъпно до широките народни маси изкуство, все повече и повече навлиза в живота на хората по света, а в това число и в нашата страна.

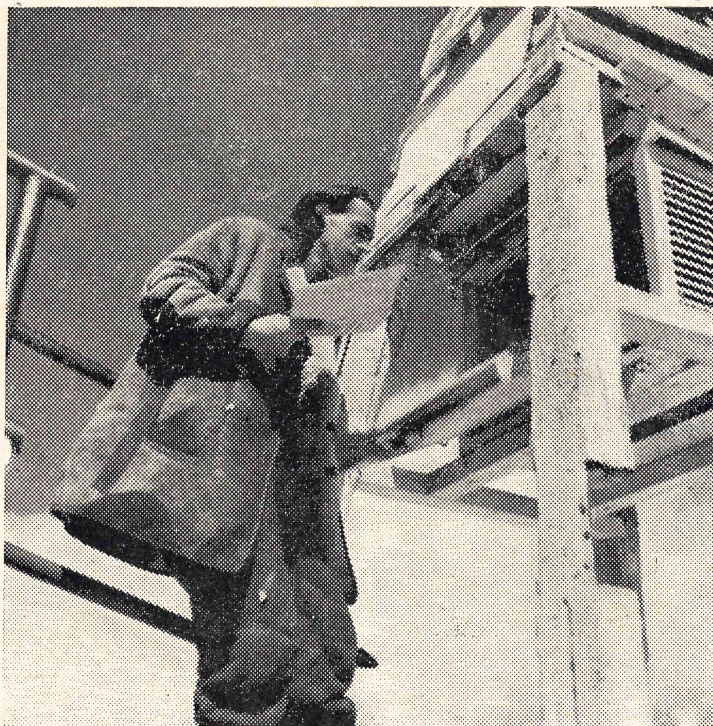
Но докато на запад кинопроизводството и съоръженията за него са в ръцете на частно-капиталистически тръстове и картели, в СССР, ЧХС, Югославия, Полша, у нас и останалите демократични страни, в една или друга форма то изцяло се намира в ръцете и под контрола на самите народни маси.

Докато на запад то е само средство за несметни печалби и развращаване на масите и тяхното приспиване, заблуждаване и демобилизиране, у нас и в останалите демократични страни киното е впрегнато в услуга на народните маси, да ги учи, да ги вдъхновява и мобилизира моралните им и физически сили.

Нашата кинематография до 9 септември беше на много ниско ниво, както по своите технически съоръжения, така и по художествено-политическите си постижения. Липсваха машини, липсваха кадри, липсваха средства, липсваше свобода за творчество. Доколкото имаше известни постижения те бяха от средата на частния сектор, които останаха само в етапа на опитите, повече или по-малко сполучливи.

При новата организация на нашата кинематография трябваше да се почне от началото. Да се създаде една що-годе годна техническа база, да се обучат и организират необходимите кадри и се дадат правилните насоки.

Поради тези причини държавната ни кинематография, в лицето на „Бълг. дело“ не можеше да се заеме веднага с игралния филм. От друга страна, обаче, тя трябваше да отговори на жизнените нужди на нашия културно-политически сектор. Затова се пристъпи към създаване на един жизнен, политически и идейно правилно наситен кинопреглед, отразяващ цялостно нашия нов, творчески живот. Успоредно с това трябваше да се отрази нашето ново строителство, нашето славно младежко бригадирско движение, подвига и постиженията на нашите миньори, борбата за популяризиране на ТКЗС, да се популяризират наши научни постижения, кооп. производство и пр. и пр. А тази задача можеше да се постигне само чрез изграждане на един издържан идейно-художествено и технически *културен филм*. В този отдел бяха привлечени нашите най-добри филмови майстори, като Бончо Карастоянов, Захари Жандов, Ст. Христов, Ал. Вълчев и др. Чрез тях и с подобрената макар и

Из филма „Хора всред облаците“.

още крайно недостатъчна техническа база, действително можеше да се създаде един издържан, технически, художествено и идейно-политически със своя национална физиономия културен филм. Само през 1947 год. „Бълг. дело“ успя да пусне към 15 нови културни филми на горната тематика, като „Светли дни“ и „Нови хора“ на Б. Карастоянов, „Четири славянски демокрации“ (българската част от пълнометражния документален филм — обща продукция) на Зах. Жандов под ръководството на И. Ивенс, „Сватба на село“, „Градът на черното злато“ на Ст. Христов, „Проходът на републиката“ и „Вестникът-герой“ на Ал. Вълчев и др.

Тези филми се търсеха от публиката, от разни обществени

организации. Те се гледат с голям интерес и все ползуват с грамаден успех и то не само в нашата страна, но и в чужбина. Нашите легации постоянно искат наши нови културни филми и винаги съобщават за големия успех, който са имали в чужбина. Много от тези филми вече са продадени за експлоатация в чужбина, където те не само достойно ще представят нашата национална кинематография, но и ще популяризират нашия нов творчески и политически живот, нашите стопански и културни постижения.

Това окуражи „Бълг. дело“ да се отзове на отправената му покана и вземе участие в двата филмови фестивала, станали през изтеклото лято — в Мариенбад — Чехословакия и Венеция —

Италия. В Чехословакия нашите филми — „Хора всред облаците“, „Светли дни“ и „Сватба“ имаха голям успех и бяха откупени за Чехия и др. страни. Но тук нямаше премии и поради това не можеше да се почувствува конкретното отличие на тези филми.

На фестивала във Венеция, обаче, където състезанието беше още по-голямо — състезаваха се повече от 80 културни филма от цял свят, нашата млада кинематография успя да се наложи в областта на краткометражния филм (в художествено-игралния не взе участие) и да вземе две премии.

Там „Бълг. дело“ взе участие с филмите „Хора всред облаците“ на Захари Жандов, продукция 1946 год. и „Сватба“ на Ст. Христов — 1947 г.

Първият филм получи една от *четири*те международни награди, а вторият — „Специална похвала“. При голямата конкуренция, при световния характер на фестивала, при строгостта и общо взето хладното отношение на журито към България, това е голям успех за нашата млада кинематография, което показва, че тя е на прав път.

Филмът „Хора всред облаците“ е на талантливия наш художник-оператор *Захари Жандов*, който е автор и на филма „Един ден София“, а сега работи върху новия си филм „Българската гора“. Зах. Жандов е художник със свеж романтичен поглед, с чувство към красотата на кадрите, емоционална наситеност, богатство в светлинните багри и динамичност в монтажа. В неговия филм, макар и посветен на една научно-популярна тема (посветена на нашите високопланински метеорологически станции, тяхната работа и тяхното значение) се чувствува една вътрешна динамика, която увлича и държи в напрежение. Тези качества, както и технически издържаните снимки, майсторски отрязани и наситени с богата светлинна тоналност, са направили от този филм една продукция от европейски мащаб, което с пълно право ѝ е спечелило една от първите големи награди.

„Сватба на село“ на *Ст. Христов* е посветен на нашия загиващ селски бит. В сътрудничество с ръководителя на Етнографския музей — Хр. Вакарелски, Ст. Христов е успял да пресъздаде цялостния сватбен обичай и обреди в едно кюстендилско село, като се започне от сватосването и се свърши със самата сватба.

Това е по начало един битово фолклорен филм, който е свързан с конкретни данни и като така ограничен в художествените възможности и свобода. Но въпреки това, Христов е успял да отреже най-характер-

Из филма „Сватба на село“.

ното за "нашия" умиращ фолклор, най-емоционалното и най-битово наситеното. Снимките му технически са също така на голяма висота, богати откъм светлинни нюанси. В монтажа, в различие от този на Жандов се чувства една по-голяма простота, но затова пък повече хроникалност. Филмът е една закръглена и изчерпателна в художествено отношение кинокартина, която ще запази един интересен сватбен обичай на село и у нас, а с това ще допринесе за опознаване от чужденците на нашите битови характеристики. Тук и музиката, която е също така фолклорна, играе значителна роля за художественото оформление на картината. Всичко това е предизвикало голям интерес и весело възбуждение сред чуждестранната публика във Венеция, и осигурило заслуженото отличие.

Всички изпълнители в този филм са хора от селото, никога не излизали нито на сцена, нито пред филмовата камера. Да се справиш с тези хора, да ги включиш в една раздвижена композиция, оживейна, убедителна, жизнено наситена и да ги доведеш до едно истинско артистично изпълнение, е необходимо да притежаваш режисьорски похват и усет. Ст. Христов има това качество.

Овладала политическата хроника и културния, документален и научно-популярен филм, нашата кинематография с богат опит и смелост, с подготвени кадри може да премине и към художествено-игралния филм.

Затова вече се правят сериозни приготовления, за да може през предстоящия снимачен сезон да се извърят поне два български игрални филма с актуелна тематика. В това отношение главен проблем остава сценарийният. У нас липсват подготвени писателски кадри, които биха могли да отговорят на тази нужда.

За да може да се разреши и този проблем биде поканен и през м. м. ноември и декември м. г. работи у нас един от известните съветски филмови сценаристи — К. Исаев. С негово съдействие и под негово ръководство няколко наши писатели работиха над определени сценарии, които, да се надяваме, ще бъдат на съответната висота в художествено и идейно-политическо отношение, за да могат да послужат за изразяване на нашето творчески възходно време, осветено от новата Димитровска конституция и историческата декларация на Отечествения фронт.

По този изпитан вече път нашата кинематография, наред с изграждане на една модерна и удовлетворителна техническа база, ще върви към нови завоевания във филмовото изкуство, което изцяло е поставено в услуга на нашия народ в борбата за мир, благоденствие и социализъм.

П. Здравев

Вера Марецкая в ролята на Варва а Алексеевна във филма „Учителката“ (в ляво като — абитуриентка, в дясно — като четиридесетгодишна учителка)

Тънка девойка, почти дете, с люляково клонче, с очи, които гледат любопитно и доверчиво на света, и съвсем стара, пълна жена — двете роли се изнасят от една изпълнителка — Вера Марецкая, една от най-добрите драматически артистки в Съветския съюз.

„Всяка роля, казва Марецкая, — е среща. А срещи има различни. Срещата с Варенка беше среща с прекрасен човек. Аз я обикнах. Аз я уважавах. Плени ме нейната душа, нейният светъл и добър ум.“

Неотдавна имах среща с „Госпожа министършата“. Беше ми интересно как ще излезе, актьорски ми беше интересно, защото ролята бе остра, гротескова. Но сега не ми се иска да се срещам с този „чужд“ за

Вера Марецкая

мен човек, противно ми е да влизам в неговата кожа.

Ролята на „селската учителка“ е вече изиграна, и ми е безкрайно тъжно: как ще се разделя с Варенка?

И като девойка я като стария Марецкая се е снимала почти без грим. За първата проба я гримирали, като със всички средства се опитвали да направят лицето на артистката

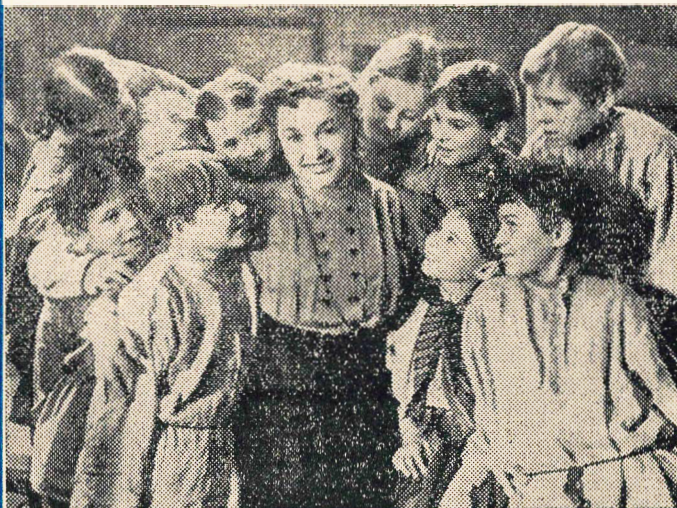
младо, а после и старо. Но безкрайно милото и живо лице на актрисата под грима ставаше чуждо и неизразително. И Марецкая решила да играе без грим.

„Аз мога да играя роля и на по-млада“, — казала тогава тя, и това никому не прозвучало като дързост, защото Марецкая притежава особен талант и поразителна памет за усещанията и тяхното изразяване, усещанията, които актрисата е наблюдавала у себе си и у другите и които е запомнила за цял живот. И тук необикновената й способност за превъплощаване се състои в това, че лицето на Марецкая, нейните очи — удивително точно отразяват чувствата, усещанията и детето, които тя помни, с които живее.

Играйки Варенка, актрисата нито веднъж не се поддала на умората. При снимките в едър план нагласяването на осветлението траело дълго, снимките били повтаряни много пъти, но артистката търпеливо престоявала цели часове пред апарата.

Човек с необикновено остра и бърза впечатлителност и горещи и искрени чувства, Марецкая е съвременна артистка, която великолепно владее актьорската техника.

На хората, които за пръв път работят с нея, би могло да се стори, че именно техниката й дава възможност да се преобразява мигновено. Но скоро те разбират, че ако техниката й помага, то вътрешният огън и необикновеният талант на артистката са, на които, в същност, се дължи големият й успех във филма „Селска учителка“.

Сцена из филма „Учителката“.

Рицарят

на черното племе

Така е бил наричан великият руски учен и пътешественик Николай Николаевич Миклухо-Маклай, който с научните си трудове и изследвания е опровергал реакционните теории за висши и низши раси.

Пълният с драматически конфликти живот на прогресивния руски учен стана тема на новия съветски филм „Миклухо-Маклай“.

По-голямата част от живота си този забележителен човек е прекарал на островите в Океания. При постоянното си общуване с туземците на Нова Гвинея той се е стремел да види със собствените си очи, какви хора са чернокожите и дали се различават от белите толкова много, както е било прието да се мисли. Той не вярвал на учените, които с трудовете си създавали пропаст между човешките раси, като твърдели, че низшите, т. е. цветните раси са обречени от самата природа да са подчинени на висшата бялата раса.

Миклухо-Маклай се интересувал от фактите. Изучвайки цветнокожите, той дошъл до неопровержими изводи, че целият опит на науката и самият живот опровергават лъжата за висши и низши раси. Тези изводи нака-

рали Миклухо-Маклай да посвети своя живот на защита на цветните народи.

„Аз исках да разкажа истината за човешките раси. Кому? — На обществото, на което е нужна лъжата... Но аз вярвам, ще дойде ден, когато моето отечество и целият свят ще се освободи от човекообразните предразсъдъци, и равноправието на всички нации и раси ще стане велик и прекрасен закон на всички народи в света“, — говори в последните кадри на филма умиращият учен.

Авторите на кинокартината определили нейния жанр като „научно-художествен“, което предизвикало не малко спорове сред кинематографистите. Успехът на филма решил този спор в полза на авторите — сценаристите А. Спешнев и В. Волкенщайн и режисьора А. Разумни. Това е игрална кинокартина с актьори, декори, костюми; увлекателният сюжет на филма е направен съобразно всички закони на драматургията. И в същото време това е сериозна кинолекция, съдържаща изобилен научно-познавателен материал по антропология.

Трудовете на Миклухо-Маклай, дневниците му, иконографските материали, биографията на учения, писмата, писани до него от Лев Толстой — всичко това е било изучено от създателите на филма. Известният съветски антрополог, проф. Я. Рогински е бил от самото начало на работата по филма научен съветник.

Ако ли всички декори на сцените, чието действие става в Петербург, Лондон, Сидней, са направени по скици на художниците, то цялата гвинейска част на филма е възпроизведена по акварелните рисунки на самия Миклухо-Маклай.

Маските на диваците и битовата покъщина са точни копия от изложените в музеите оригинални материали.

Снимачната група е прекарала няколко месеца на черноморското крайбрежие, където е било построено папуаското селище Хоренду. По време на снимането това селище е било обитавано не от руски актьори, а от група негри — граждани на Съветския съюз, които научили за благородната идея на филма и се съгласили да вземат участие в неговото създаване. Ролята на папуаса Ура — приятеля на Миклухо-Маклай, се играе от актьора негър Вейланд Род. Нашата публика познава този актьор от филма „Петнадесетгодишният капитан“. Ролята на Малу се изпълнява от негъра Робинзон — инженер в един от московските заводи. Ролята на момчето се играе от Джим Колмогоров — син на негър и руския, колхозница от Калужката област. Когато помощник-режисьорът (от есту-

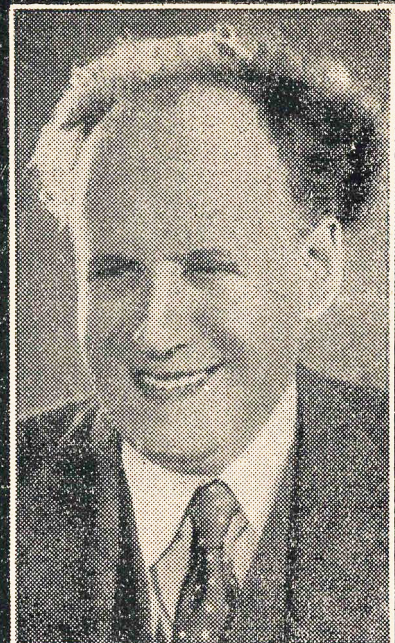
Големият творец, теоретик и педагог в киното, съзателят на „Броненосец Потемкин“, „Александър Невски“ и „Иван Грозни“, професор в Държавния институт за кинематография, доктор по изкуствознание, лауреат на Сталиновата премия, заслужил деятел на изкуството, член на европейски и американски академии и институти,
СЕРГЕЙ АЙЗЕНЩАЙН
не е между живите.
Поклон пред великото му дело!

С. Курилов и Г. Григориева във филма „Рицарят на черното племе“.

Из филма „Рицарят на черното племе“ („Миклухо-Маклай“).

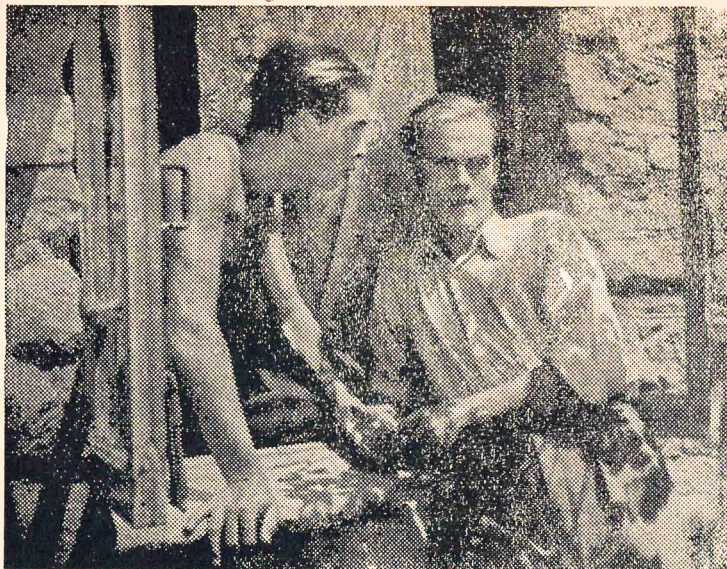
дията дошъл в колхоза да търси подходящо момче, на дружините повиквания на селските деца: „Джим!“ — се обадил 13-годишен мулат, говорещ чисто руски език.

Останалите роли са разпределени между негри — потомци на едно африканско племе, подарени някога от техния цар на Екатерина II, и живеещи сега в Абхазия. Всички те отлично говорят руски и работят в различни области: между тях има фелдшерка, преподавател във висше учебно заведение, шофьор, колхозници.

В ролята на Миклухо-Маклай дебютира С. Курилов — артист от театъра на киноактьора. Той е създал правдив, благороден образ на големия руски учен и забележителен човек. Ролята на жена му Маргарита се играе от артистката Г. Григориева; немският мракобеснически учен и колонизатор Брандлер — от актьора М. Астангов.

Кинокартината е снимана от оператора Б. Петров. Музиката е написана от композитора Н. Крюков („Адмирал Нахимов“ и др.).

Производство на Московската студия за научно-популярни филми.

Сцена из съветския филм „Млада гвардия“. В. дясно — Масимо Серато и малката артистка Мария Пасколи в италианския филм „Малък старинен свят“

СССР

Нови кинотеатри в Литва

За 30-годишнината на Октомврийската революция в Литванската ССР са били пуснати в работа 34 нови кинотеатри. Към края на годината общият брой на селските кинотеатри в републиката в сравнение с миналата година ще бъде удвоен.

Озвучени на киргизки език филми

Една бригада от киностудията „Съюзмултифилм“, изпратена в Киргизия от м-вото на кинематографията в СССР, е завършила дублажа на филма „Клетва“. Озвучени са на киргизки също „Великият прелом“ и „Адмирал Нахимов“.

Открит е Ленинградският дом на киното

След известно прекъсване открит е отново Ленинградският дом на киното. На тържествената вечер председателят на управителния съвет на дома — режисьорът Л. Трауберг е говорил за работата на ленинградските студии. Показани са били откъслещи от намиращите се в производство филми „Великият лекар“ и „Животът в цитаделата“.

Подобряване квалификацията на киноработниците в СССР

Във ВГИК, Москва, и ЛИК, Ленинград, са организирани отделения за подобряване и усъвършенстване квалификацията на творческите, инженерно-технически и ръководни работници в кинематографията.

При двата института ще бъдат зачислени общо 149 души.

Млади кинорежисьори в „Ленфилм“

В студията „Ленфилм“ младите режисьори А. Гранник и В. Радионов, завършили наскоро ВГИК — класа на Козинцев, са започнали постановката на филма „Спътници“, според едноименната повест на В. Панова. Сценарий — от А. Галич. Ръководи постановката Г. Козинцев.

„Алишер Навой“

В Ташкентската киностудия са завършени снимките на историко-художествения филм „Алишер Навой“, посветен на големия поет на Узбекистан — Алишер Навой.

Кинокартината ще се проектира по екраните на страната по време на празнуването 500-годишнината от раждането на поета.

Нови филми

„Победа“ — по пиесата на латвийския писател В. Лацис. Сценарий — М. Блейман и К. Исаев. Режисьор — Ал. Иванов („Синове“ и др.). Оператор — Едуард Тисе. Драматичен филм за съпротивата на латвийския народ срещу германските завоеватели през последната война. Участвуват най-добрите актьори от латвийските театри.

„Руският въпрос“ — по известната пиеса на К. Симонов, която се играе и у нас. Сценарий и режисура — Мих. Ром („Ленин през 1918 г.“ и др.).

„Животът в разцвет“ — цветен филм за живота на забележителния руски учен Влад. Мичурин, наречен „Преобразователят на природата“.

Времето преди революцията. Опитите и изследванията на големия учен се посрещат с раздразнение и недоволство от реакционните кръгове на старото общество. Служителите на религията го анатемосват като безбожник, разрушител на „божия свят“. Но нито преследванията, нито съблазнителните предложения на американските търговци не отклоняват учения от работата му, от вярата в успешния край. Неуморимо той

отглежда нови видове плодове и ягоди, които да издържат на студ и суша, които да виреят далеч на север.

И наставя времето, за което ученият е страстно мечтаел. Идва Великата социалистическа революция. Мичурин получава покана от Ленин да дойде в Москва. Пред големия учен се разкриват огромни възможности за работа. Не пречки и преследвания, а всеотдайна помощ получава Мичурин от съветската власт. Той и Калинин мечтаят за времето, когато цялата страна ще се превърне в цъфтяща градина.

Режисьор и сценарист на филма е Ал. Довженко, режисьор на филмите „Арсенал“, „Земя“, „Аероград“, „Щорс“ и др.

С. А. Щати

Италианският режисьор Марио Солдати е заминал за Холивуд, където ще постави нов филм с Алида Вали — „Даниел Кор蒂斯“. Това е третият филм на Алида Вали в Америка (първият е „Случайът Парадайн“, а вторият — „Чудото на камбаните“). Марио Солдати до сега е режисирал в Италия два филма с Алида Вали: „Малък старинен свят“ и „Евгения Гранде“.

Фирмата РКО снима в Париж кинокартината „Берлин Експрес“. Голяма част от филма ще бъде снета и в Германия.

Работят се и следните филми: „Г-н Блендинг строи сънуваната къща“, с Кари Грант и Мирна Лой; „Рашел“, с Лорета Юнг; „Не плачи повече“, с Кари Грант, режисьор — Алфред Хичкок; „Айвенхо“, в техникolor.

Франция

Киното против войната

Във Франция е било образувано по почин на двама филмови режисьори дружеството „Киното против войната“, което има за цел да съдейства чрез киното на борещите се против войната.

Много писатели и общественици във връзка с това са изказали своето одобрение. Членът на френската академия на науките, Андре Зигфрид, изпратил до управата на дружеството поздравително писмо, което завършва с думите: „... Поздравявам Ви, загдето сте насочили по такъв път Вашата дейност и Вашия талант“.

Англия

Фирмата „Лондон-филм“ е ангажирала Кари Грант за изпълнител във филма „Дяволска наслада“, който ще се снима тази година. Кинокартината разказва за авантурите на един дявол, слезъл на земята (Кари Грант), и неговите преमेждия с един ангел.

В Англия се снима „Анна Каренина“, с Вивиян Лей в главната роля.

Режисьорът Алфред Лийн ще снима филма „Оливер Твист“ по романа на Чарлз Дикенс. За тази цел той избира между 2,000 деца подходящо за ролята на малкия Оливер Твист.

Снима се кинокартината „Червечите обувки“, по една Андерсенова приказка. Външните снимки ще се правят в Париж и Монте Карло, а вътрешните — в Лондон. Режисьор на филма е Майкъл Поул.

„Животът е нищо без музика“ е най-новият филм на Джеси Матюс (от филма „Момчето от Темза“).

„Черният Нарцис“ е главнието на един от най-новите английски цветни филми. Главни изпълнители са: Дебора Кор

(нова киноартистка), Флора Робсон и Сабу.

*

Ето някои от произведените напоследък в Англия филми:

„Бялата кръвма“, с Мадлен Карол и Ян Хънтер.

„Криминалният репортер“, с Джон Блин и Жаки Брент.

„Крепостта“, с Джеймс Мейзън и Роберт Нютон.

„Рицари на свободата“, производство на „Емпайър-филм“.

„Не спирай до Ню-Йорк!“, с Ана Ли, Джон Лодер, Франк Целнер.

„Аз срещнах един убиец“, с Джеймс Мейзън, Памела Келино и др.

Югославия

В Босна и Херцеговина строят кина с помощта на доброволни бригади. От началото на тази година са завършени 5 нови кина с общ брой на местата 1458. След свършване на войната били отворени два пъти повече кина отколкото преди войната.

Чехословакия

Чехословашката кинематография (ще чествува тази година 50-годишния си юбилей. По този случай ще бъде открита юбилейна кино-изложба, в която ще е отразена историята на чехословашката кинематография, и по-специално — на национализираната чехословашка кинематография, във връзка с двегодишния държавен план.

Кинотеатри с теснофилмови апарати

Сега в Чехословакия са в действие 136 кинотеатри с теснофилмова апаратура. В тях се прожектират 100 пълнометражни звукови филми в 356 копия.

Курсове за сценаристи в Братислава

В Братислава са открити курсове за сценаристи и киноактьори. Курсовете са организирани от Словашкото кинематографно общество.

Нови филми

Прожектират се вече новите филми:

„Предчувствие“ — по романа на Мария Пуйманова, режисьор О. Вавра. Главната роля е поверена на Наташа Танска, която след шест години се явява отново на чехския екран, този път не като 12-годишно момиченце, а като очарователна девойка на 18 години. Участвуват още: Тереза Бъркова, Хрушински, Я. Мареш, и редица млади таланти, за които „Предчувствие“ е първата крачка към киноизкуството. Във филма има много външни снимки, горещо лято, млади студенти във ваканция, плаване, игри. Младешта е показала тук своя талант, свежест и естественост.

„Портрет“ — по извест-

Сцена из чехословашкия филм „Портрет“ по Гогол.

ната повест на Гогол. Режисьор — Славичек, оператор — Ян Рот. Участвуват: Вл. Шмерал, Карел Достал, Люба Скоржепова и др.

„Тримата приятели“ — комедия по идея на Иржи Бразда, разработена от режисьора Вацлав Васерман. В главните роли участвуват Л. Пешек, И

Груси Фр. Зварик. Централната женска роля се изнася от младата артистка Ирена Качиркова.

Италия

Италианският режисьор Алберто Латuada ще започне снимането на новия си филм „Корабокрушение“, който има за сюжет любовта на един негър

и бяло момиче. Главните роли ще се изпълняват от Карла дел Поджио и Джон Китцмилер (известен артист-негър).

*

Нино Мартини — известен италиански певец и киноартист, който от дълги години е в Съединените щати, е бил поканен да участва в един италиански музикален филм, който ще се снима в Милано.

Мексико

Съюзът на киноработниците в Мексико е създал един институт, който да определя всяка година най-добрите произведения на мексиканското кино, като им раздава съответните награди. През месец юни 1947 г. са били раздадени наградите за 1945 и 1946 година.

За 1945 г. получават награди: филмът „Колибата“, като най-добър филм през годината, Долорес дел Рио — за най-добра артистка, и Доминго Солер — за най-добър артист. Награда за най-добра режисура получава Педро Армандариц, със специална благодарност за неговата дейност по издигане на мексиканската кинематография.

За 1946 г. награди получават: филмът „Влюбената“, като най-добър филм през годината, Мария Феликс — за най-добра артистка, и Давид Силва — за най-добър артист.

Норвегия

В Норвегия има около 200 кина. От тях 98 са градски. Столицата Осло има 10 премиерни и 8 второстепенни кина.

България

Дом на кино и фото-културата

Преди два месеца в София бе открито Дом на кино и фото-културата, който бързо стана център на оживена културна дейност и място за среща на работниците в киноизкуството и фотоизкуството. Всеки петък се правят доклади и стават разисквания върху проектираните български филми, или по общи въпроси на кинематографията. Изнесени са доклади и са станали разисквания върху филмите: „Силата на слабите“, „Бесът“, „Хора всред облаците“, „Сватба на село“, „Един забуден свят“. Изнесени бяха и доклади за звуковото кино, от д-р Ив. Боров, и за тесния филм, от Стоян Христов.

Тържествена премиера и публично обсъждане на филма „Учителката“

На 9. II. в кинотеатър „Република“ се състоя тържествена киноечер по случай премиерата на съветския филм „Учителката“ („Селската учителка“). Произнесе слово министърът на Народната просвета, д-р К. Драмалиев. След прожектирането станаха разисквания, в които бе отразено дълбокото вълнение на публиката, предизвикано от този истински благороден филм.

Сцена из английския филм „Николас Никълби“ по Чарлз Дикенс.

Сцена из филма „Подвигът на разузнавача“.

„СИРЕНА“

Във филма „Сирена“ са пресъздадени няколко героични страници от борбите на чехското работническо за социална и политическа свобода. За сценарий на този филм е използван известният роман на именитата чехска писателка Мария Майерова, от който режисьорът Карел Стекли е създал една въздушна до сълзи, героична картина.

Сюжетът на тази картина третира една от големите стачни борби на минните работници от минния и металургичен завод при Кладно, станали през 1889 год. и завършили с разгром и десетки невинни жертви.

В зората на зарждащия се социализъм когато работническите маси започнаха да създават своята сила и единствения път за извоюване по-носен човешки живот, стачката стана тяхното единствено бойно средство, за да принудят самозабравилите се и всевластни техни господари-експлоататори. Но тогава липсваше опитът, липсваше познаването на научния борчески марксизъм и затова стачките избухваха стихийно, стачниците се подаваха на провокации и експеси, които даваха повод да бъдат разгромявани самите работнически движения.

Такъв е и сюжетът на „Сирена“. Недоволни, отчаяни, работниците обявяват стачка, която постепенно се разгара и привлича дори и хора като Худец, който като майстор от машинното отделение е сравнително по-добре от минните работници, та дори и младежта и децата. По този начин стачката се превръща в истинско народно движение. То има всички изгледи да се наложи и принуди собственика на мината към отстъпки. Но тук именно работниците, които успешно се справят със стачко-заместниците, изпадат в отчаяние и прибегват към експеси, които дават повод на техния господар да прибегне до полиция и войска, която разгромява цялото стачно движение и безчовечно избива не само работници, но и жени и деца. А през това време зловещата сирена все така властно и изтепично призовава към работа. И

сломните работници отново трябва да се върнат на работа там, още по-угнетени и обезправени.

Но те не унват. Те вече знаят, че въпреки всичко това е техният единствен път за извоюване свобода и социално равноправие. Затова именно Худцова заявява: „Ти не ще ни уплашиш! Ние пак ще се върнем и тогава ти ще млъкнеш!“ Защото в сирената тя и всички работници чувствуват експлоататорската власт на своя господар.

По пътя на едно здраво, реалистично изкуство е пресъздадена цяла една епоха на зараждащото се работническо движение в Чехия и Средна Европа, предаден е топло, човечно и сърдечно животът, мъката и надеждите на работническото, тяхната борба и техният несломим дух.

Мощно, свежо и ново изкуство диша от тази картина на вдъхновения чехски режисьор Карел Стекли, който в лицето на Ладислав Бохач, изпълняващ ролята на Худец, Мария Вашова, в ролята на неговата жена, малката и високо талантива Павла Суха и др., е намерил прекрасни сътрудници, които дават живи, реалистични, убедителни образи.

Тук трябва да се отбележат и прекрасните снимки на оператора Я. Тузор, които са наситени със живот, пластичност, богата светлинна тоналност и угълбено майсторско виждане, както в пейзажа, така и в композицията и масовите сцени.

Както във всички чехски филми и тук музиката е не само съпровод на картината, но допълва нейния живот, задълбочава и тълкува с увличащо и убедително проникновение духа на всяка сцена.

Поради всичко това, никак не е чудно, че този филм получи най-голямото отличие на фестивала във Венеция, състоял се тази година, а именно „Голямата международна награда на град Венеция“, където се състезаваха филми от цял свят, като освен това, композиторът Е. Ф. Буриан получи отделна премия за музиката си в този филм.

Н. Здравелин

„УЧИТЕЛКАТА“

В тази кинокартина се разкрива с неособено проникновение дълбоката човечност на съветската култура, великия съветски хуманизъм, който се корени още в произведенията на големите руски класици, но разцфтява напълно в съветското изкуство на социалистическия реализъм.

В историята на героичната учителка Варвара Василевна е отразен най-драматичният период от живота на съветската страна. Като филмов сюжет този период е твърде дълъг, за да бъде вмесен в рамките на един сценарий. Авторите на филма, обаче, поучени от сценарийния опит на филма „Клетва“, са успели да се справят със своята задача. От „Учителката“ те са направили стройно филмово произведение, чито отделни части са сюжетно свързани чрез главната тематическа задача — показване борческия идеализъм на съветския човек, устремен към издигане на човешината в хората, към ликвидирането на тяхната изостаналост, към преустройството на живота в социализъм и комунизъм.

В лицето на Варвара Василевна е пресъздаден, именно, образът на героичния съветски човек. Дълбоко затрогващата игра на прекрасната артистка Вера Марецкая, създателка на този образ, е и главната, духовната спойка между отделните епизоди на филма, който израства целостен, без скокове и празнини.

През време на войната съветските художествени творци трябваше да учат народа да мрази хитлеристкия враг. След победата те отново се върнаха към човека, към неговото щастие, към красотата на живота. И какво може да даде съветското изкуство в изпълнението на тази задача, показва филмът „Учителката“.

Човек е създаден за да бъде щастлив — казва Вера Марецкая — и в нашия филм е показано какво върнахме ние на света с нашата победа.

„Ние не ще се изморим да мразим ония, които искат да попречат на човека да бъде щастлив и да създава щастие на другите, но ние умеем да обичаме, защото сме твърдо уверени, че същността на човека трябва да бъде любовта, оптимизмът, доброто и желанието да живее не само за себе си“ — казва режисьорът Марк Донски, който след „Дъга“ и „Непокорените“ създаде едно от най-ярките художествени творения на съветския хуманизъм — филма „Учителката“.

Ето — това са художниците на социалистическия реализъм, неразривно свързани с народа, с неговите желания и борби, правдиво отразяващи в изкуството си истината за живота. А тази истина за тях е всякога една — истината на човека и неговото щастие.

Филмът „Учителката“ затрогва зрителя не само с дълбоката си поетическа задушевност, но и с опова, присъщо на съветската култура отношение към децата, което получава тука висшия си емоционален израз. За пръв път пис чуваме от устата на един учител, че иска да научи децата не само да овладяват научното знание, но и да мечтаят. В тия прости сърдечни думи на Варенка пред селските деца е изразен дълбокият и сложен проблем на възпитанието и образованието на съветския човек — строителя на комунизма.

Павел Матеев

„ПОДВИГЪТ НА РАЗУЗНАВАЧА“

Великата отечествена война, която съветските народи водиха в защита свободата на своята родина, за дълго време ще бъде богат извор на теми за художествено създаване. „Подвигът на разузнавача“, произведено от 1947 г. на Киевската киностудия, по колективен сценарий на К. Ф. Исаев, М. Маклярски и М. Блейман, рисува малко известната дейност на съветското разузнаване в борбата му срещу неприятелския шпионаж. В тази борба, борба не по-малко героична от борбата на самата фронтова линия, израства с цялото си величие образът на разузнавача. Това не е обикновеният шпионин в служба на разузнаването в капиталистическата държава, за когото най-честите подбуди за опасната му работа са влечение към авантюристичен, напрегнат живот и възможностите за бързо и лесно забогатяване. Съветският разузнавач е нещо съвсем друго. Това е същият съветски воин-патриот, който е готов да жертвува всичко свое — любимата жена, лично щастие, дори живота си в служба и в защита на великата социалистическа родина. И затова съветският воин-разузнавач изпъква в нашето съзнание като „разузнавач“, а не като „шпионин“, понятие синоним на съчетани отрицателни качества. За съветския воин е гордост и чест да бъде във военното разузнаване. Тука са най-верните, най-смелите, най-съобразителните, най-твърдите съветски хора.

На премиерното представяне на кинокартината, пребиваващият по това време в страната ни съветски сценарист К. Ф. Исаев, един от авторите на сценария на филма, между другото каза, че това, което щени се стори невероятно, неправдоподобно, е взето от самия живот. А тези думи значеха, че съветските хора изобщо, превъзможнаха почти невероятни лишения и жертви, за да стигнат до победата. Не малък дял за тази победа има и безименният съветски воин-разузнавач. В негова чест и слава е създадена тази блестяща кинокартина, съчетаваща в себе си много нерв, изумително богато и с поразителна динамичност развиващо се действие, изваяни майсторски образи от актьорите Кадочников, Бучма, Измайлова и др.

Йордан Величков

„ЗАКОНЪТ НА СЕВЕРА“

Мишела Морган, Шарл Ванел, Пиер-Ришар Вилм — безспорно три имена, способни да привлекат софийската публика, страдаща все още от прекалена доверчивост във светилата на западните екрани. Прибавяме към това и примамиливо, приключенско заглавие — и получаваме претъпан салон. Когато, обаче, след час и половина тази тълпа потече през вратите в обратна посока, човек трябва да се вгледа добре в лицата на минаващите край него хора: и най-големите оптимисти, поклонници на западното киноизкуство, не могат да прикрият усмивката си на неловкост. . . .

В тази кинокартина има елегантни жилища-дворци на американски мултимилардери, има съпружеска изневяра и убийство в още по-елегантен ношен локал, има съд и лудница, от която героят (Пиер-Ришар Вилм) избягва, за да попадне със секретарката си (Мишела Морган) всред романтичния канадски север. Тук на зрителя се сервира нова любовна комбинация: трима мъже и една жена. Никой от мъжете не спелчава, защото жената умира — истината, може би, от емо-

Мария Вашова във филма „Сирена“.

образието на интригата. . . Има много от безлезите на хиландите, масово произвеждани картини, но няма качества на голямата, истински художествена творба.

Изкуството на режисора Жак Фейдер, човекът, който направи някога „Атлантида“, тук не е на висока степен.

Д-р Ал. Т.

„ЛУКРЕЦИЯ БОРДЖИЯ“

Първото и най-важно условие за пълноценността на едно художествено произведение с историческа тема е пълното съобразяване с историческата истина. В противен случай, това произведение губи в голяма степен от стойността си, дори ако не му липсват известни технически съоръжения.

Такъв е случаят с френската кинопродукция „Лукреция Борджия“. Липсата на вярно предаване историческата действителност тук се отнася колкото до фактите, толкова до действувашите лица и институти и тяхното значение и влияние при развитието на обществените отношения. Съвършено неоснователна от гледна точка на историческата истина е тенденцията, прокарана във филма, за невинността на папа Александър VI, относно престъпленията в обществения и поли-

Габриел Габриел и Едвиг Фьорер в една сцена от филма „Лукреция Борджия“.

тически живот по това време, 14—15 век, по времето когато папската власт беше в своя апогей.

Прозрачна е тенденцията на създателите на филма да поставят църковния папски институт и самия папа над тези престъпления, стоварвайки всичко върху личността на Цезар Борджия, който впрочем е бил кардинал (факт, който не се отбелязва във филма) т. е. също член на папския институт.

Тръгнали по този път, създателите на филма — сценарист и режисьор, показват в невярна светлина и Лукреция Борджия, тази достойна партньорка на Цезар и съучастница в престъпленията му.

Вярно е, че Едвиг Фьорер създава посочения и образ с голямо майсторство, с много финес, женственост и привлекателност, но не е Лукреция. Същото би трябвало да се каже и за изпълнителя на ролята на Цезар Борджия, големия френски актьор Габриел Габриел.

Историята говори, че Цезар Борджия е бил наистина жесток до извратеност, груб, сладострастен, но същевременно той е бил и много хитър, умен и предпазлив и тактичен дипломат и политик. Неприемливо е истинският Цезар така грубо и простишки да се храни, да буйствува на публично място и излага престижа си. . .

Многото сцени пълни с еротика, всевъзможните убийства чрез отравяне, одушаване и др., публичното изгаряне на бунтовника-монах са средства, които поразяват, но не възпитават, не поучават, нямат художествена стойност.

Във филма не се вижда основният елемент, който движи действието. Според наименованието би трябвало да се очаква, че този движещ елемент ще е Лукреция Борджия. В същност най-малко тя е, която заема централно място в развитието на действието. „Лукреция Борджия“ прилича на монументална постройка с много кули, еркери и украшения, в която не живее никой. . .

Йордан Величков

„ИЗМАМА“

Излизайки от кинозалата след проектирането на „Измама“, човек, колкото с недоумение, толкова с отвращение се запитва: нима за това умиращо капиталистическо общество, за неговия морал, за неговото „изкуство“, великият френски трудов народ, борещ се днес героически и достойно за по-добър човешки живот, трябва да бъде потискан, бит, стрелян? За запазването на какво ценно и морално се гласуват днес тези драконовски, антиработнически закони?

За да останат да живеят хората от рода на героите в кинокартината, които експлоатират, скучат, безобразно развратничат и за развлечение играят на благотворителност!

Другояче би стоял въпросът, ако в това човешко блато бяха просветнали лъчите на истински човешкото, хубавото. Едно средство, колкото обикновено, толкова и сигурно беше необходимо да се покаже като изход за безпътния живот на героите от „Измама“. Това е трудът, обществено-полезният творчески труд.

Но това ценно липсва. И човек недоумява, каква е обществено-възпитателната роля на филма. А това е кинокартина, на която не липсват отделни качества: добра режисура и актьорско изпълнение (Габриел Морле), добра снимачна и звукова техника.

„Останалото е измама“ — както казва Ник. Йонков-Валцаров.

Йорд. Вал.

(Продължава на стр. 11)

ЧЕХОСЛОВАШКИТЕ РИСУВАНИ И КУКЛЕНИ ФИЛМИ

Рисуваните и куклени филми представляват най-младия отрасъл на чехословашката кинематография. Заслужено в чужбина те са отбелязали най-големи успехи. В изработването им взимат участие няколко млади мъже и жени, които, отдавайки се преди две години на това ново изкуство, са се осланяли единствено на своя ентузиазъм и талант. Защото

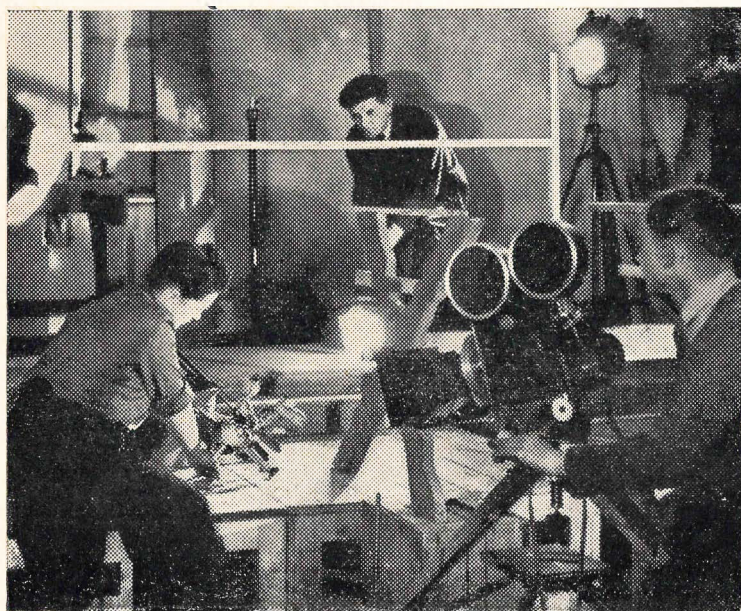
Начело на създателите на чехословашкия рисуван филм застана рядко надареният художник, илюстратор, и сценичен декоратор — Иржи Трънка. Той пое задачата да постави чехския трик-филм върху напълно самостоятелни основи, да го превърне в чисто чехско изкуство, което да не копира Уолт Дисней, а да върви по собствени национални пътища.

Извор за сюжети създателите на чехския рисуван филм откриха в богатата литература на славянски и чехски приказки и легенди. Първият филм, създаден след освобождението, бе построен върху легендата „Дядо садил ряпа“. Вторият — „Животни и разбойници“ спечели награда на международния фестивал в Кан. Следваха филмите „Подарък“, „Лисицата и делвата“, „Перак и СС“, „Хайде, готово!“ и „Пощенска приказка“ (по разказ на писателя Карел Чапек).

Чехословашкият трик-филм, който търси да изрази начина на мислене, проблематиката и духовната същност

на чехи и словаци, се стреми с нови средства да предаде културната зрялост на своя народ. Резултатите, които този филм е дал в първите години на съществуването си, свидетелствуват, че той успява и ще успее напълно да постигне своите задачи.

Нов, ценен принос за световната кинематография са чехословашките куклени фил-

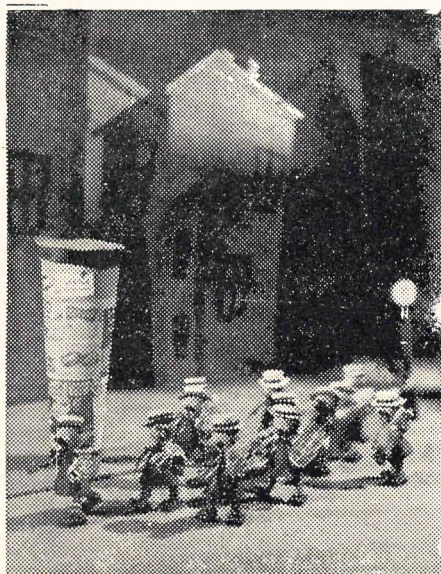

Режисьорката Хермина Тирлона из работа по филма „Бунтът на играчките“.

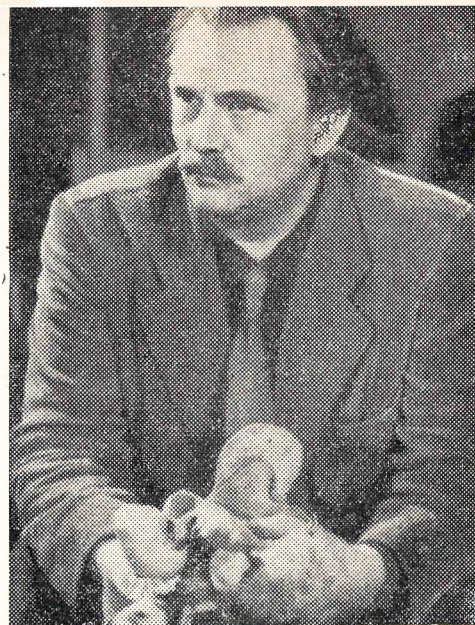
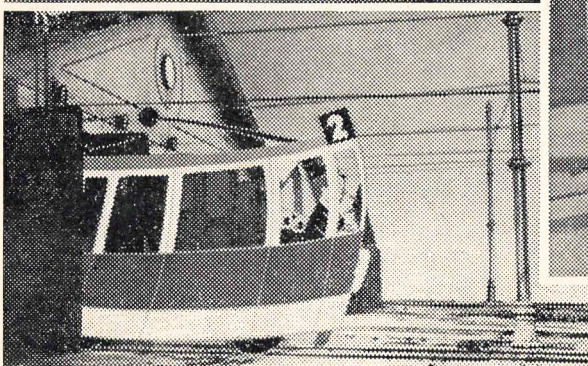
всички ония, които се бяха впускали по-рано в трик-филма, бяха достигнали до заключението, че той е една прекрасна, но извънредно скъпа играчка, каквато един частен филмов производител не може да си позволи. Едва след национализацията чехословашката кинематография стана способна да подкрепи това тъй многообещаващо изкуство.

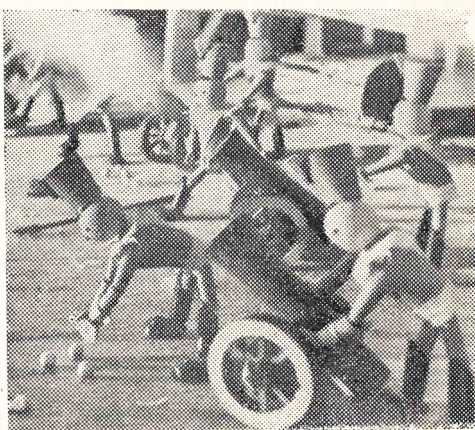
В ляво — из рисувания филм „Животни и разбойници“.

Горе — из кукления филм „Подковата на щастието“. В ляво — из рисувания филм „Хайде, готово!“

Иржи Трънка

Из кукления филм „Бунтът на играчките“.

ми, чието ръководство също пое Иржи Трънка. С произвеждане на тези филми в Чехословашко сега се занимават две групи: тази, наречена Братя в трика, и групата на Брента в Злин. Известни чехски куклени филми, които са пожънали големи успехи в чужбина са: „Коледен сън“ и „Бунтът на играчките“. За отбелязване са и сериални филми „Господин Всевиждащият“, станали много популярни, тъй като осмиват обществени недостатъци, като склонността към бюрократизъм — „Господин Всевиждащият чиновник“, или се борят срещу алкохолизма — „Господин Всевиждащият отива на небето“ и др.

Рядко мило действава на зрителя филмът „Миша-топчето“ — редица приключения на малко меченце, преследвано постоянно от несполуки.

Напълно характерен и чисто чехски е филмът „Витлеем“, една коледна лирична сюита, изтъкана върху основа от чехски коледни песни.

Неотдавна в Прага се състоя премиерата на първия игрален чехски куклен филм „Шпаличек“. Скоро се очаква снимането на игралния куклен филм „Светулчици“, по едноименния роман на писателя Ян Карафийат.

Чехословашкият рисуван и куклен филм създава редица кинокартини, напълно независими от моделите на чуждестранната продукция. Той следва свой собствен път и всички ония, които го създават, работят със съзнанието, че ръкопесканията, които техните рисуванни герои и кукли получават, ги ангажират за нови все по-ценни творби в бъдеще.

Пригодила: Б. Кебърлова

СЕДЕМТЕ СТЬЛБА

От
Емил Лудвиг

на Холивуд

Един малък американски щат (Холивуд бъл. ред.) е в навечерието на революция. . . Причините — подобни на тези, които причиняват революциите въобще: хората по върховете са некомпетентни, техният стандарт се понижава всяка година. Те управляват само чрез силата на парите и притискат към стената хората с талант и познания.

Холивуд е разделен на 7 категории:

I. Артисти — първата и най-малко порицаема от тези категории. Между тях не намираме нищо, освен аматьори. . . Метаморфозата — самата същина на актьорското изкуство им е съвсем чужда. Те не разбират, че водят блестящия, но къс живот на ослепителни пеперуди. . . Неколцината, наистина големи актьори останали в Холивуд — някой Чаплин, или някой Гарбо — постепенно изчезват.

II. Музиканти — те умряха като предатели към своето изкуство.

III. Сценаристи — те сменят студите по-често от метресите си и правят всичко възможно да създадат впечатление, че са извори на творческа фантазия. Но повечето от тези „писатели“ страдат от меланхолия, която лекуват, като се събират само с колеги, чиито седмични приходи се равни на техните. Немислимо би било, един, който получава сед-

мична заплата 2000 долара, да бъде виден с приятел, получаващ само 1000.

IV. Кинооператори — едничката група, чиито членове са научили занаята си.

V. Режисьори — повечето от тях са започнали с продаване на филми, ако ли не на ризи или презрамки. Неколцината истински художници-творци за изключения

VI. Продуценти. В никоя страна, в никоя област на изкуството не са били така поставяни под съмнение вкуса и таланта, както е случаят с продуцентите на Холивуд. . . Те имат необикновен нюх за това, което публиката иска, затова, за сметка на приноса им към интелектуалното обедняване на американците, се увеличават техните банкови сметки.

VII. Разпространители. Те са, в известно отношение, най-честните от всички, защото откровенно заявяват, че биха могли еднакво добре да продават и автомобили, или пирамиди.

От всички американски индустрии, киноиндустрията е единствената, която не е в ръцете на експерти, но под опекуството на хора, които не са изучавали нито театър, нито музика, нито история, нито дори европейските филми.

(Извадки из книгата „Сражението“, поместени в американското списание „Тайм“)

ФИЛМИТЕ, КОИТО ГЛЕДАМЕ

(Продължение от стр. 9)

Сцена из филма „Последният мохикан“.

„ПОСЛЕДНИЯТ МОХИКАН“

У нас чехословашкият филм дебютира отново след дългогодишната пауза през войната. След „Сирена“, „Последният мохикан“ е втора приятна изненада, второ доказателство за големия напредък на чехословашката кинематография, преди всичко в техническо отношение. В тази наша братска страна киноизкуството борава с най-висшите изразни форми и то по начин, даващ явно отлични резултати.

Екранизиран роман, „Последният мохикан“ е картина без особени претенции. Нейната задача е да развлича публиката, но и да я поучи: башите-тирани са вече анахронизъм. Техният последен потомък и поражението, което му нанася борешата се за свободни и непринудени отношения младеж, е предмет на духовито построенията фабула, пресъздадена на екрана с ритъм и чувство за комичното от режисьора Владимир Славински. Някои наивни моменти, каквито не липсват, се балансират щастливо от забележителната игра на Ярослав Марван. Около образа на неговия антиквар Кохут е изградена картината, която ни дава възможност да опознаем в лицето на Марван високо талантлив актьор, който майсторски бележи едно голямо постижение: играейки и брат си, да пресъздаде убедително два противоположни по вътрешен и външен ритъм характери.

Вътрешните снимки, които представяват три четвърти от картината, са много добри по осветление и композиция. Личи съвършената ателиейна техника на чехите. Потърсена е и е намерена вътрешната връзка между ритъма на действието и отсечката на кадъра. Във външните снимки, обаче, се чувства острота, прегаряне, които нарушават стила на операторската работа и ни напомнят беглия, повърхностен репортаж.

Смисълът на комедията е да утвърди вярата ни в живота. Да ни покаже като в огледало нашето всекидневие със всички негови грешки, недостатъци, комични положения. Комедията винаги е първообраз, черти от който се откриват у всеки зрител и при всяко положение в живота. Затова, може би, и десетки хиляди зрители посрещнаха тази чехословашка картина с такова радостно задоволство.

Д-р Ал. Т.

Поглед назад

ХРОНОЛОГИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА СЪВРЕМЕННАТА КИНЕМАТОГРАФИЯ

(Продължение)

1787. Отомар Аншоо изобретил **електротахископа**, първоначално построен във вид на диск, а след това на барабан. Диапозитиви върху стъкло се осветляват бързо от последователното запалване едно след друго на гейслерова тръба.

Американският фотограф Мейбридж получил серия снимки от животни в движение с помощта на много снимачни фотокамери свързани в „батерия“.

1882. Рейно свързал своя праксиоскоп с проекционен фенер.

Фотографната пушка на френския физиолог д-р Марей (1830—1903) за получаване на **хронофотографни снимки** (снимки в движение).

1883. Лонд открива снимачен апарат с много плаки.

1885. Забележителни трудове на Аншоо върху изготвянето на серии от снимки.

1886. Художниците Анри Ривер и Каран д'Аш откриват знаменития театър от изсушени сенки в Париж, известен под името „Френски сенки“, първоначално на улица Сен-Лазар, а после в кабаре Шаноар, в Монмартър.

1888. Георг Истмен приготвя целулоидни **фотофилми**.

Патент на лъо Пренс за апарат, с който се снимат серийни снимки върху лента, в която спирването на отделните снимки се извършва с металически перфориран ивици.

Опит на Левисон с апарат, който работи с прекъсващ барабан върху 12 плаки.

Проекционният праксиоскоп на Рейно с рисувани върху лента картини. За спиране на отделните картини служи металическа перфорирана лента.

Хронофотографни снимки на д-р Марей с помощта на снимачна камера, която използва прекъснатото движеща се лента от негативна хартия.

1889. Апаратът на Фрийз Грин с прекъснатото движеща се филмова лента.

1890. Д-р Марей прави съобщение в Академията на науките за един нов снимачен апарат с прозрачна, чувствителна към светлината лента.

1892. Д-р Марей построява апарат за проектиране на хронофотографни снимки.

1893. Кинетоскопът на Едисона — апарат за разглеждане на непрекъснатото движеща се целулоидна лента с образи.

1893—94. Проекционният апарат на Демени с ударник.

1894. Мутоскопът на Каслер.

Апаратът на Дженкин с въртяща се система обективи и ударници.

13. II. 1895. Френският патент на братя Август и Луи Люмьер за „грифов апарат за снимки и за проекция на хронофотографски картини“.

22. III. 1895. Първата демонстрация на „живи фотографии“ в Париж, на заседанието на Дружеството за развитието на отечествената индустрия във Франция.

10. IV. 1895. Демонстрация на „живи фотографии“ в Лион на заседанието на конгреса на Съюза на френските фотографски дружества, под председателството на астронома Янсен.

11. VII. 1895. Трета демонстрация на „живи фотографии“ в Париж.

28. XII. 1895. Откриването на първия кинотеатър за публиката в Париж в приземното кафене на Капуцинския булевард.

1896. Гомон построява своя кинопроекционен апарат.

Първото кинопроизводство на Гомон и на братя Пате.

Просветвания

Снимка — Н. Кабзамалов

ОБРЪЩАНЕ НА НЕГАТИВА (Инверсия)

С настоящето изложение се цели да се даде най-елементарното в хода на различните процеси, както и цифрови и химически данни за различните реактивни разтвори.

19^о С. Сушкетто на обрънатия негатив трябва да става бавно, в добре проветрени, хладни и безпрашни помещения.

В следващите редове се описват отделните процеси и разтвори, като за удобство, цялата работа е поделена на 12 етапа:

1. **Първо проявяване.** Заснетият филм се подготвя и се поставя в съда за проявяване. Първото проявяване е добре да се извърши с проявител, приготвен по рецепта от фирмата производителка на филма. Тук ще посочим една рецепта, дадена от *Curt Emmermann*, и доказала многократно своите положителни качества, като рецепта за стандартен проявител:

вода (дестилирана)	1000 см ³
метол	3 гр.
натриев сулфит, сух	40 гр.
хидрохинон	12 гр.
натриева основа (таблети)	15 гр.
калиев бромид	5 гр.
калиев роданид	5 гр.
формалин 40%	7,5 см ³

Време на проявяването: 5—12 минути, според вида на емулзията.

2. **Измиване.** Филмът се измива добре в течаща вода 10 минути.

3. **Обръщане на негатива.** Добре измитият филм се потапя в следния разтвор, който има за задача да разтвори редуцираното при първото проявяване сребро. Тъмните места в негатива сега стават светли, прозрачни, и от тук нататък, филмът загубва своя нега-

тивен характер. По, него, едва проличава, един млечно-бял позитивен образ.

дестилирана вода	1000 см ³
калиев бихромат	6 гр.
сярна киселина, конц., хим. чиста	10 см ³
Времетраене на процеса: 5—7 минути.	

Калиевият бихромат се разтваря твърде мъчно във вода. Това налага той да бъде раздробен предварително и да се разтваря в топла вода. Едва след като разтворът получи температура под 18°C се долива внимателно предписаното количество сярна киселина.

4. **Измиване.** Филмът се измива добре в течаща вода 10 минути.

5. **Избистряне.** Млечно-белият, едва забележим позитивен образ се засилва, като светлините му стават стъкло бистри, в следния разтвор:

дестилирана вода	1000 см ³
натриев сулфит, крист.	100 гр.
Времетраене на процеса: 5—7 минути.	

6. **Измиване.** Филмът се измива добре в течаща вода 8 минути.

7. **Второ осветляване на филма.** То има за цел да даде светлина на всичкото онова количество сребърни халоиди, което при снимането на негатива е останало незагнетено от влязлата през обектива светлина; с други думи: тъмните места в обекта, които в негатива са били прозрачни, да получат светлина и при следващото **второ проявяване** да почернеят и, с това да получат по-

Обръщането на негатива се явява като отлично помощно средство, от гледището на икономии, при негативния и позитивен процес на любителската кинематография. Чрез него се спестява напълно позитивният материал, а копирната машина или уред стават ненужни. Обръщането на негатива много често е особено важно и при обикновената фотография като и тук е главно на преден план икономията. Всички процеси протичат сравнително бавно. Химикалите за разните разтвори не са опасни за работещия, освен при съвсем немарливо служене с тях. Те са, също така, сравнително евтини, и се намират в свободна продажба. И тук, както при всички фото-процеси, чистотата играе главната роля. Точното размерване на химикалите, разтварянето им в посочения в рецептите ред и основното изплакване на филма след употребата на който и да било разтвор, са неотстъпни условия за добрия краен резултат. Водата за разтворите трябва да бъде дестилирана, а температурата при която се работи — 18 до

зитивен облик. Това *второ осветяване* на филма трябва да бъде твърде точно, като не се забравя, че всички части на изложението за осветяване филм, трябва да бъдат еднакво отдалечени от източника на светлината и еднакво дълго време да са изложени на нейното действие.

Данните, които дава Агфа за второто осветяване на фабрикуваните от нея филми, са

източник на светлината: елек. крушка
100 вата
разстояние между източника и филма:
2 метра
продължителност на осветяването: 5 минути

През течение на тези 5 мин. филмът трябва да се движи непрекъснато, за да получи във всички свои части равномерно осветление.

8. Второ проявяване. При това второ проявяване, млечно-белият позитивен образ получен при избистрянето в петия етап, постепенно се уплътнява, почернява и в края на проявяването, той е вече нормален, черен, позитивен образ. Като проявител може да се използва всеки такъв за фотохартия или диапозитиви. Особено добър е следният:

дестилирана вода 1000 см³
метол 5 гр.
натриев сулфит, крист 80 гр.
хидрохинон 6 гр.
калиев карбонат (поташ) 40 гр.
калиев бромид 2 гр.
Времетраене на проявяването: 5—6 минути.

9. Измиване. Филмът се измива във вода 1—2 минути.

10. Фиксиране. Едва сега филмът е готов за фиксиране. Може да се употреби всяка рецепта за фиксажна баня. Агфа препоръчва:

вода 1000 см³
натриев тиосулфат (фиксаж) 250 гр.
калиев метабисулфит 75 гр.
Времетраене на процеса: 8—12 минути.

11. Основно измиване. То се извършва при течаща вода в продължение на 30 минути. При липса на такава — 60 минути, като водата се подменя 6—7 пъти.

12. Изсушаване. На сухо, сенчесто и добре поветрено място се извършва изсушаването на филма. Тъй като бързото изсушаване увеличава контрастите във филма, трябва да се създадат условия за неговото бавно съхнене. Да се избягват помещения, в които има течение, главно и поради това, че течението носи твърде много прах. Нормално (при 70% влажност на въздуха) изсушаването на филма трябва да завърши 90—120 минути след окачването му за съхнене.

В България обръщането на негативи на любителска основа — не в лаборатория, е почти непознато. Много малко са любителите, които са се занимавали с него. За навлезлия в тайните на фотографията кинолюбител, обаче, то представлява голям интерес. Да снемеш със своята любителска камера за тесни филми една шпулка, да я обърнеш в позитив сам, и най-после, да я покажеш пред смаяните погледи на своите близки и приятели, е наистина едно преживяване, една гордост. Трябва само да се съжалява, че войната, покрай многото злини, донесе и края на внасяните от чужбина тесни обръщателни филми и с това любителската кинематография замря напълно.

Пригодил: **Нено Кабзамалов**

От всички по малко

Постът директор на отдела за фотография при Музея на народните изкуства в Ню Йорк е бил неотдавна поверен на Едуард Стайхен — за сега най-видната фигура на Америка в полето на фотографията и един от най-изтъкнатите представители на модерната художествена фотография изобщо.

Роден през 1879 г. в Люксембург, Стайхен рано идва в САЩ, гдето и остава. Едновременно художник и фотограф, той е между първите, които схващат възможностите на една „нова фотография“ и в началото на този век, заедно с другия колос на американската фотография — Алфред Шиглиц — участва в образуването на Фото-Сецесион Галери. Стайхен създава множество забележителни фото-картини, излагани във всички големи центрове на изкуството в Европа и Америка. В този брой поместваме портрета направен от него на големия френски скулптор Роден, основател на пластичния импресионизъм.

През първата световна война Стайхен е бил шеф на фотографската секция при амер. въздушни сили, а през втората — командир на военните фотографии в морската бойна флота на Щатите. През време на същата война той урежда и двете фотоизлож-

В слалом

Снимка — Логар Рюселт
(Лайка—Телит 20 см. 1/1000 сек.)

би: „Пътят към победата“ и „Сили в Тихия океан“, минали с грамаден успех в Музея за народните изкуства.

В началото на тази година под негово ръководство ще се изнесе в същия музей и голяма изложба на тема „Забележителни фоторепортажи“, която ще обгръща историята на репортажната фотография.

„Ферания“ произвежда фотоапарати. Италианската фабрика „Ферания“, известна у нас със своите фоточувствителни материали — филми, плаки и хартии, сега е пуснала на пазара и един малкоформатен фотоапарат 24 × 36 мм — „Кондор“. Характеристиките му са: централен затвор със скорости 1/500 от 1 сек. със синхронизатор за фотосветкавици; просветлен обектив 1:3.5 с фок. разстояние 5 см.; далекомер свързан с обектива; много елегантна външност с хромирани метални части.

Писма

Стоян Павунчев — Варна.

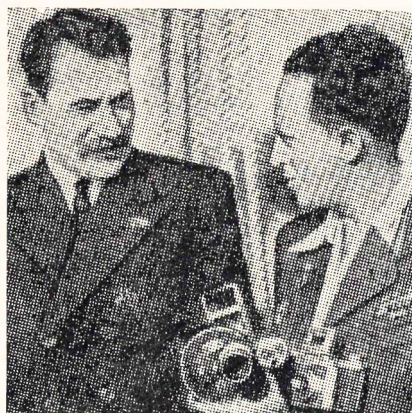
1) Разделете новополученото фокусно разстояние на вашния обектив — 4.5 см. — на диаметъра на светлия кръг, който виждате, като гледате с обектива срещу небето и ще получите новата му теоретическа светлосила, която ще бъде по-голяма от предишната. Но допълнителните лещи поглъщат значително количество от светлината и част от спечеленото ще се загуби. Колко точно — ще може да установите само опитно. 2) Осветяването на проявените филми се дължи на оставящи от противоръфлексния им пласт, който нормално трябва да изчезне под въздействието на химикалите от проявителя или фиксажната баня — зависи от фабриката. Това осветяване не пречи, ако е слабо и равномерно. В противен случай, опитай се да го премахнете чрез напояване на негатива във вода с малко амоняк. Ако осветяването се засили от тази обработка още повече, тогава изплакнете негатива и го сложете в друг съд с вода, към която са добавени няколко капки солна киселина.

Роден

Снимка — Едуард Стайхен

С КИНОАПАРАТ В АНТАРКТИКА

През изминалата 1947 г. съветската антарктическа китоловна флотилия „Слава“ е прекарала четири месеца в Антарктика, в района на Южния полюс. След 8 месечно плаване флотилията се завърнала през лятото в пристанището на Одеса. Общото командване на корабите е било поверено на известния полярен мореплавател, командир на прославените арктически кораби „Челюскин“ и „Сибиряков“ — капитан Владимир Иванович Воронин.

В числото на участващите в експедицията е бил кинооператорът — хроникьор от Централната студия за документални филми, лауреат на Сталиновата премия — С. Кохан. Той е изминал с корабите целия огромен път от 25,000 километра и е заснел 6,000 метра филмова лента, на която е запечатано преминаването на корабите през Атлантическия океан на отиване към Южния полюс и връщането от Антарктика до Одеса.

На снимката: ръководителят на флотилията — капитан В. Воронин и кинооператорът С. Кохан.

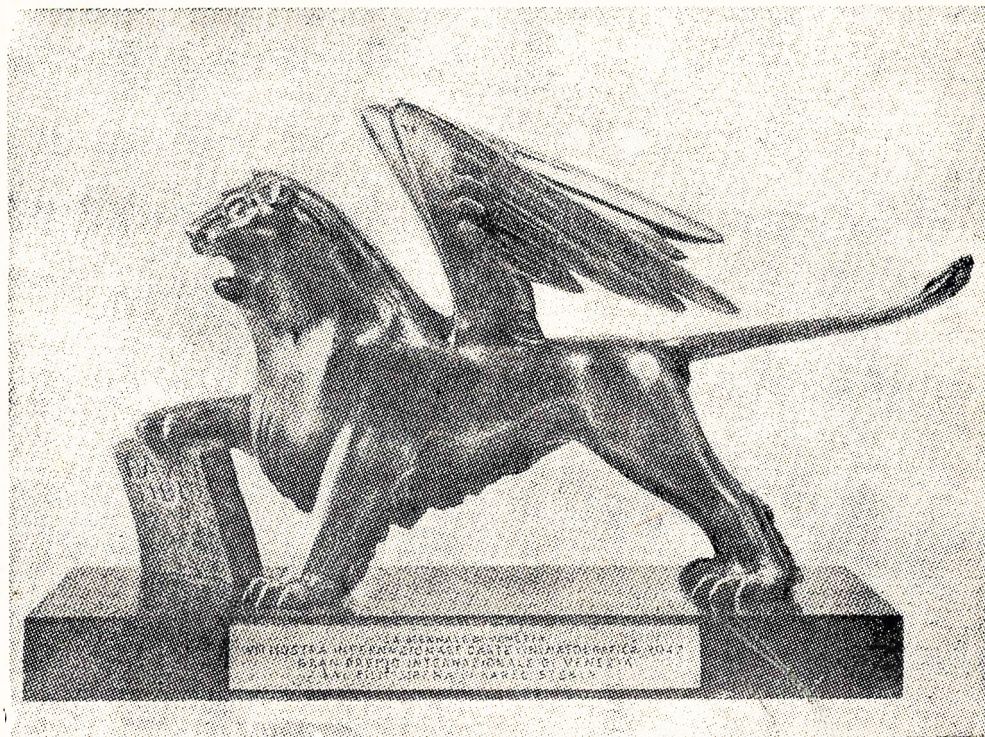
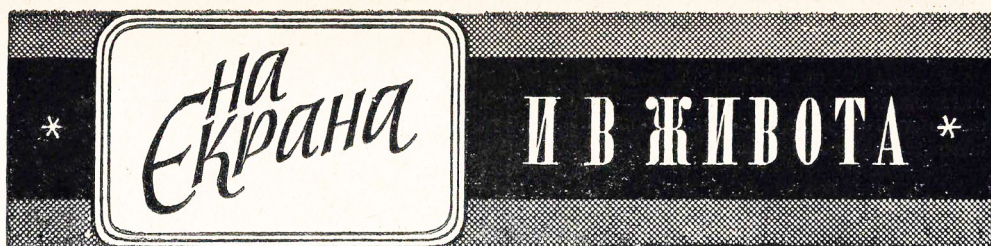
*

Централната студия за документални филми в Москва е завършила киноочерка „В Антарктика за китове“. Снимки — С. Кохан, режисьорски монтаж — В. Варейкис, текст — С. Нагорний и Е. Шистер.

С КИНОАПАРАТ НА ПАМИР

Когато на 14 август м. г. из цялата съветска страна стотици кинооператори правили снимки за филма „Денят на победилата страна“, двама от тях са били по планинските върхове на Памир: кинооператорът от Централната студия за документални филми — А. Зенякин и заслужил майстор на спорта — А. Сидоренко.

Двамата алпинисти заснели всички етапи от работата на експедицията, която е имала за цел да изследва и проучи ледника Сагран. Заснето е и изкачването на шурмовата група, водена от московския скулптор и заслужил майстор на спорта Е. Аболаков, която се изкачила на един връх, висок 6,640 м. На този връх, наречен от алпинистите „30 години съветска държава“, е бил поставен бюстът на Сталин и държавното знаме на СССР.

На 10 януари във Венеция е станало тържественото предаване на наградите от кинофестивала.

На снимката — голямата международна награда на фестивала за най-добрия филм през 1947 г., дадена на чехословашката продукция „Сирена“.

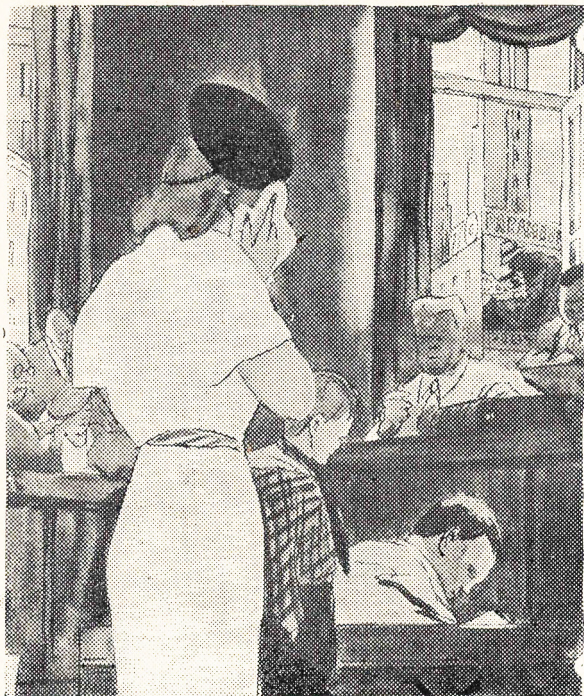

„Комитет за защита на френското кино“

Във френския в-к „Ентрасижан“ е напечатана статия под заглавие „Тежка криза във френската кинематография“, в която се казва:

„В края на месеца ателиетата в Сен-Морис затварят своите врати. В тях не се произвеждат толкова филми, че да се покриват общите разходи. Много известни режисьори, оператори и кинотехници сега са без работа. Това катастрофално положение на френското кино е резултат от спогодбата Блум-Бърнс“.

Френските киноработници след обсъждане на положението са взели решение да искат ревизия на спогодбата Блум-Бърнс и създаване на закон за защита интересите на френската кинематография във Франция и в чужбина. Организиран е „Комитет за защита на френското кино“. Във връзка с това са станали масови демонстрации под лозунга: „Френското кино трябва да живее!“

— Вашият син се обвинява в кражба с взлом и опит за убийство. Понеже той е още дете, отговорността пада върху вас. Признавате ли се за виновна?
— Да, сър! Аз не трябваше да го пускам да ходи на кино.

(Из сп. „Крокодил“)

Американските филми и душевните смущения

Американските психолози са отправили колективна молба до Труман за забраняване прожектирането на 90% от филмите. В молбата, като се изтъква вредното влияние на филмите, които се прожектират по екраните на американските кина, между другото се казва: „Установено е от научните изследвания, че голямата част от душевните смущения и ненормални прояви всред американските граждани се срещат между страстните кинопосетители. От 100 поставени под наблюдение лица, проявили престъпни наклонности и душевни смущения, 92-ма са гледали седмично 3 и повече американски филми“.

МОСЮ ВЕРДУ ПРОТИВ ЧАРЛИ ЧАПЛИН...

Според съобщение на лондонското радио, в един парижки съд е заведено дело за прекратяване прожектирането на Чаплиновия филм „Мосю Верду“. Делото е заведено от френския гражданин Анри Верду, който по професия е банков служащ — какъвто е и героят на филма. От започване прожектирането на „Мосю Верду“, клиентите, колегите и познатите на Анри Верду изменили отношението си към него, като почнали да му се надсмяват (героят на филма встъпва в любовни отношения с редица жени, които след това убива и ограбва). Използвайки това обстоятелство, реално съществуващият Мосю Верду завел дело против Чаплин, намекавайки, че би ес задоволил със солидно

парично обезщетение за причинените му „морални вреди и загуби“.

Собствениците на кинотеатрите в щата Охайо се обърнали към всички собственици на кинотеатри в С. А. Щ. с позив да бойкотират филма „Господин Верду“, в знак на протест срещу неговия създател — Чарли Чаплин. В позива се излага, че не бивало да се експлоатира „ценно време на зрителите в интерес на личното му (на Чаплин) финансово благополучие“...

Кинокартината „Вратите на нощта“, на режис. Марсел Карне се смята за най-скъпата френска продукция. Тя е струвала 1 милион долара — 120 милиона френски франка.

ДО НАШИТЕ ЧИТАТЕЛИ

Роберто Вила, Хасково;
П. Мартинов, Оливия, София — Людмила Целиковска е родена в семейство на музиканти. Баща ѝ бил лиригент, майка ѝ — певица. Шестгодишна, тя започва да учи пиано.

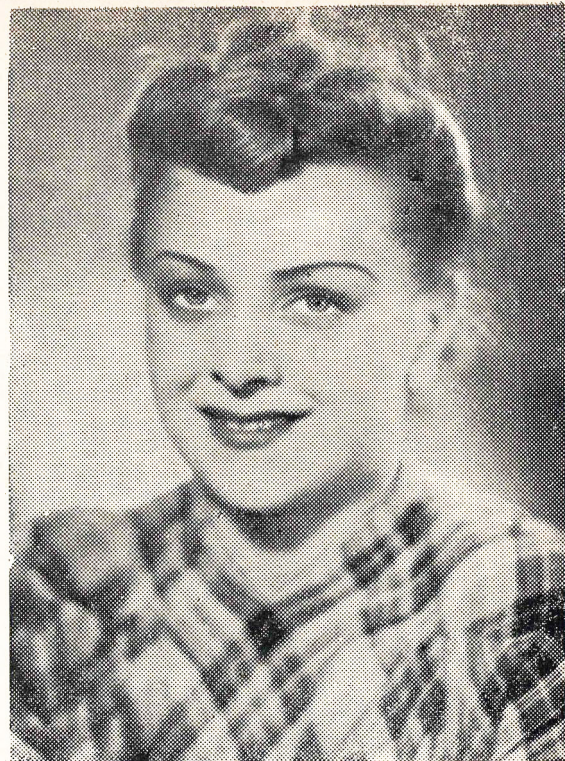
Седемгодишна, дебютира в детските опери на Гречанинов, в които е изтънявала партията на зайци, мишки и т. н. Десетгодишна, тя свири на ударни инструменти в симфоничен оркестър.

В училището често е била нахвърляна за буйния си темперамент и награждавана за художествено четене на руските класици — Пушкин, Гогол и др.

През 1941 година завършва студията при Вахтанговия театър.

Също като ученичка в студията, тя се е снимала в музикално-комедийните филми: „Сърцата на 4-мата“, „Любовта на летеца“ и др. Във филма „Иван Грозни“ е изпълнила ролята на царица Анастасия. Един от новите ѝ филми, в които сме я гледали, е „Неспойни сърца“.

Адрес: Людмила Целиковска, актриса в театре имени Вахтангова — Москва, СССР.

Людмила Целиковска

Лорен Бокал

Лоенгрин, Радамес, Денноград — Лорен Бокал е родена на 16 септември 1924 г. в Ню Йорк. След завършване на редното си образование решава да се отдаде на театрална кариера и постъпва в Американската академия за драматично изкуство. Комедиите, в които по-късно участвувала, не са имали голям успех. На един прием е била представена на директора на едно модно списание, който я ангажирва за манекен на модните модели. Това ѝ помага да стане известна. Бива открита в 1943 г. от съпругата на директора Хоуард Хоукс, която останала поразена от нейните черти. Когато я виждала върху корицата на едно модно списание. Била поканена в Холивуд за пробни снимки, които излезли сполучливо. Фирмата „Уарнер Брос“ ѝ предложила да участва във филма „Да имаш, или да нямаш“, като партньорка на Хъмфри Богарт. Този филм ѝ донася успех и популярност. Участвувала е още във филмите: „Довереният агент“ 19.5 г. със Шарл Боайе, „Големият сън“ и „Тъмният прохлад“, 1946 г. с Хъмфри Богарт. В 1945 г. се омъжва за първия си партньор Хъмфри Богарт.

Христо Иванов Христов — Наградите „Оскар“ за 1946 година са дадени както следва: за най-добра артистка на Оливия де Хавиланд за участието ѝ във филма „Всекиму неговото“, на Фредерик Марч като най-добър артист за участието му във филма „Най-хубавите години на нашия живот“, на Уилям Уилер като най-добър режисьор за филма му „Най-хубавите години на нашия живот“.

Аристите във филма „Момински копнежи“ са: Карла дел Поджио, Паола Венерони и Нела Паоли.

Вил — Мери — Артистът от филма „Лайла“, за когото питате, се казва Аке Оберг. За сега не разполагаме с негова снимка и биография.

Мария Ялеси, София — Името на артиста — таща и съпруг във филма „Децата ни гледат“ е Емилио Чиголи, а на събланиителя — Адриано Римолди. В последните броеве на списанието сме дали доста сведения за италианското филмово производство.

Станчо К. Станчев, Шумен — Курсът на „Българско дело“ по кино и фото-техника започна в края на м. октомври. Записванията приключиха.

Лил да Мур, София — Биографията на Петер Лоре ще дадем в най-скоро време. Относно сътрудничеството — явете се в редакцията.

Лидия, Габрово — Артистът в ролята на сина на Мартен във филма „Папа Мартен“ е Роберто Вила. В най-скоро време ще дадем неговата снимка и биографията му.

Мики и Роби, София — Адресът на Едуард Райан — който играе ролята на най-малкия брат във филма „Пестимата герои“, е: Eduard Ryan — XX-th Century Fox, Los Angeles, California, U. S. A.

Елена Нешева, Пазарджик — Абонати за списанието не приемаме. За отговорите, които даваме тук, читателите не плащат никаква такса.

Б. Михайлов, София;
Георги Голински, Оряхово;
Нико ай Дилиев, Бойчиново — Липсващи е ви броеве от година втора може да си изпишете от администрацията. Абонати за списанието не приемаме.

Нин: Н. Димитрова, София — Аристът, за когото се интересувате, се казва Евгени Самойлов. Неговата биография ще поместим в най-скоро време.

Боби Димитров, София — Получихме и двете ви писма. Трябва да имате повече търпение, особено когато питате за неща, за които трябва нарочна справка. Артистът в ролята на Ирис във филма „Момински копнежи“ се казва Паола Венерони. След войната името ѝ не се среща в италианското филмово производство и затова не можем да Ви кажем адреса ѝ. Отправихме сме нарочно питане до нашия дописник в Италия и щом научим нещо по-положително ще съобщим в тази колона.

Лори, Силистра — Специален институт за киноартисти у нас няма. Такива знаем, че има в Съветския съюз, Франция и Италия. У нас имаме само Държавна театрална школа, която подготвя театрални артисти. За всички подобни институти и школи е необходимо средно образование.

ВАЖНА ПОПРАВКА

В миналия брой на списанието, в уводната статия (на стр. 2), втората колона, първия ред — е напечатано погрешно **техника** вместо **политика**. Правилно напечатано изречението е: „Такова именно конкретно разясняване ще помогне на публиката не само да се убеди в правотата на това схващане (за обществената полезност на изкуството, бел. ред.), но и да разрешава правилно отделни въпроси на кинематографната политика“.

Редакция и администрация: ул. Искър 22 — София. Тел. 2-49-04. Печат: Държ. стоп. граф. предприятие (бивше Д. Пронадлив), София — пл. Славейков 1. Пор. № 16/48 80 61/95 — 25,000

СТАЛИН

Работници и селяни — другари
ще славят Сталин о нежни и дела
и сутрин Сталин-врѣх ще разговаря
отъ олънцето, нагрѣло над Москва.